

Κυριάκος Μάτσης
“ΓΙΑ ΤΟ ΦΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ”

Σειρά από 3 ντοκιμανταίρ
για τη ζωή τη δράση και
το έργο του Σταυραετού
του Πενταδάκτυλου
Κυριάκου Μάτση.

Έτος Παραγωγής 1989
Ημέρα Προβολής 1 Απριλίου 1989

Έρευνα - Σενάριο - Μοντάζ - Σκηνοθεσία
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΛΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ
“ΓΙΑ ΤΟ ΦΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ”

λον Η ελευθερία κερδίζεται
μόνο με θυσίες.

“Θα ριιτώ στον αγώνα
θα πολεμήσω τίμια και παλληιαρίσια.
θα αγωνισθώ για το λαό
τον βλέπω αμόρφωτο
και θέλω να το μορφώσω
τον βλέπω αδικημένο
και θέλω να τον δικηαιώσω.”

Τραγούδι

“Οι γεωλόγοι μπορεί νάχουν τις δικές τους εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο σχηματίστηκε τούτο το πέτρινο φρύδι στο μέτωπο της Κύπρου, ο Πενταδάκτυλος. Ο απλός λαός έχει όμως τη δική του επιστήμη και τη δική του αλάθητη φιλοσοφία. Νοιώθει τούτο το βουνό το γλυκό και πράο σαν την βράχινη έξαρση της καρδιάς του.”

Και με την αγάπη του έφτιαξε το Θρύλο του Ακρίτα Διγενή και του Σταυραετού του Πενταδακτύλου Κυριάκου Μάτση.

Ο Διγενής Ακρίτας που στους μακρινούς καιρούς έδιωξε τους Σαρακηνούς σαν ήλθαν στην Κύπρο άφησε τα σημάδια της απαλάμης του χαραγμένα στην κορφή του Βουνού.

Ο Κυριάκος Μάτσης, Τομεάρχης των Ανταρτικών ομάδων της ΕΟΚΑ στην Κερύνεια και τον Πενταδάκτυλο στα χρόνια του απελευθερωτικού μας αγώνα άφησε το αίμα του στο Δίκωμο που άγιασε τη γη του Βουνού.

Και από τότε ο Ακρίτας Διγενής και Μάτσης Κυριάκος, θρυλικές μορφές στη συνείδηση του λαού έγιναν ένα με το βουνό.

Σήμερα το Βουνό πληγωμένο κάτω από το πέλημα του Αττίλα περιμένει το Μάτση και το Διγενή.”

Ο Κυριάκος Μάτσης γεννήθηκε στο Παλαιχώρι στις 2 Μαΐου 1926 από γονείς γεωργούς. Ήταν το πρώτο από τα τρία παιδιά του Χριστοφή και της Κυριακούς Μάτση πούπρεπε να δουλεύουν σκληρά την τραχειά γη της Πιτσιλιάς για να θρέψουν την οικογένεια τους.

Τα παιδικά χρόνια του Κυριάκου στο Παλαιχώρι ήταν δύσκολα. Παράλληλα με τη φοίτηση βοηθούσε τους γονείς του στις γεωργικές τους ασχολίες και έτρεχε στα αμπέλια και τα χωράφια της οικογένειας που ήταν διασκορπισμένα στα καιοτράχηλα βουνά του Παλαιχωριού, και σε μεγάλη απόσταση.

(Μιλούν Χριστοφής Μάτσης - Κυριακού Μάτση)

Μετά το Δημοτικό του χωριού του ο Κυριάκος Μάτσης πηγαίνει στην Αμμόχωστο στο Θείο του Γιάννη.

Φοιτά στο Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Άτομο που δένεται με το χώρο νοιώθει την πόλη του Ευαγόρα σαν δική του πόλη.

Γιάννης Μάτσης (Θείος)
Ελένη Μάτση (Θεία)

Ο Κυριάκος Μάτσης από τα Γυμνασιακά του χρόνια γράφει συνεχώς. Με μια αξιοθαύμαστη ωριμότητα. Γράφει φιλοσοφικές σιέψεις ποιήματα διηγήματα και πεζογραφήματα. Επιχειρεί επίσης αναλύσεις λογοτεχνικών έργων και γράφει μελέτες με αξιόλογες παρατηρήσεις για τον Όμηρο την Ολυμπία και το Άγιο Όρος.

Τα ποιηλόμορφα κείμενα του Κυριάκου Μάτση είναι αποκαλυπτικά του χαρακτήρα του και φανερώνουν το πληθωρικό αίσθημα και την ειρηνητική του έμπνευση και πολυμάθεια.

Μιλά Γιώργος Μάτσης (Αδελφός)

Τα καιοιαίρια στο χωριό του το Παλαιχώρι βάζει τις γριές να του απαγγέλλουν παραδοσιακά λαϊκά ποιήματα και καιαγράφει κάθε είδους λαογραφικό υλικό. Το υλικό αυτό το προσφέρει στην Εταιρεία Κυπριακών σπουδών και το δημοσιεύει σε Περιοδικά.

Μιλά Γιώργος Μάτσης (Θείος)

Πότε θα ανατείλει η ευλογημένη εκείνη μέρα που το φως ενός νέου κόσμου θα γυρεμμίσει συνθέμελα τα είδωλα για να ανυψώσει στη θέση την γλυκειά θεά της λευτεριάς η πολυλαϊτάριστη εκείνη Μεγάλη μέρα που ο κάθε άνθρωπος θα μπορεί να ζήσει πραγματικά σαν λογικός άνθρωπος και όχι να σέρνεται σα σιουλήνι στα υπόγεια μουχλασμένα σοικιάνια της σιέψης και της ζωής. >>

Κυριάκος Μάτσης

μαθητής Γυμνασίου

Αμμοχώστου

Μιλιά Ελένη Μάτση (θεία)

“Ο κόσμος σήμερα, ύστερα από ένα τρομερό αιματοκύλισμα πλέει σε ένα πέλαγος ιδεολογιών και η νεολαία βρίσκεται μπροστά σε πραγματικό αδιέξοδο. Αλλά η Ελληνική νεολαία δεν θα βρεθεί ποτέ σε μια τέτοια θέση. Μοναδική της ιδεολογία πρέπει να είναι η ιδεολογία της Ελλάδος, μοναδικό της σύμβολο η Ελληνική γαλανόλευκη, πάνω στην οποία βρίσκεται απεικονισμένο το πραγματικό ιδανικό του Έλληνα, η πίστη του στην πατρίδα και στην θρησκεία.

Κυριάκος Μάτσης

μαθητής Γυμνασίου

Αμμοχώστου

Μιλιά Α. Χατζιήνιος

Εμπρός, λοιπόν, ακρίτες των Εθνικών μας επάλξεων. Ας της δώσουμε το κάθε τι. Και την ζωή μας αιόμα. Γιατί αν πραγματικά μια φορά κενείς πεθαίνει, το να πεθαίνει κενείς για την Ελλάδα θεία είναι η δάφνη... Μη ξεχνάτε πως εμείς θα αποτελέσουμε τα αυριανά στελέχη του Ελληνικού Στρατού. Μη ξεχνάτε πως σήμερα η Ελλάδα δεν είναι τίποτε άλλο

παρά Νειροθήκη Ημιθέων, όπως την απειάλεσε ο Βύρων.
Μη ξεχνάτε πως είμαστε Έλληνες. Και σαν τέτοιοι, ας
σταθούμε περήφανοι και μεις οι υπόδουλοι Κύπριοι γιατί
έχουμε αναφαίρετο το δικαίωμα αυτό.``

Κυριάκος Μάτσης

μαθητής Γυμνασίου
Αμμοχώστου

Μιλιά Αντώνης Χατζιλήκιος.

ΛΛ Το νέο της Βηθλεέμ αστέρι είμαστε μεις τα παιδιά σου,
που δίδουμε όριο στη μνήμη του αθάνατου Κίμωνα,
του Μεγαλομάρτυρα Κυπριανού του μαρτυρικού Σώζου και
όλων των άλλων εθνομαρτύρων πως ακολουθώντας το παράδειγμα των
γιατί, όπως λέει και ο ποιητής. Πρώτοι περνούν εκείνοι
που ακολουθούμε μεις. Πάντοτε εργαζόμαστε για την ανατολή
της ευλογημένης εκείνης μέρας που θα δούμε το θρυλικό
Αβέρωφ να αράξει στις αττινώτατες αιτές της Σαλαμίνας
για να μας φέρει το μεγάλο μήνυμα ``Είστε Ελεύθεροι``.

Γιώργος Μάτσης
(Θείος)

``Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι ο άνθρωπος περιλαμβάνει
μέσα του μίαν τεράστιαν δύναμιν, το πνεύμα.
Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι το πνεύμα αυτό είναι
εκείνο που υπεινεί και ενέπνεε ένα Σωκράτην, ένα Βούδαν,
ένα Πλάτωνα, ένα Χριστόν και όλας τας μεγάλας διανοίας.
Αλλά το πνεύμα αυτό, η δύναμις είναι καλύτερα να πούμε,
μένει εις τους περισσότερους ανεκμετάλλευτος. Είναι
η βενζίνη ήτις χρειάζεται τον σπινθήρα δια να ανάψει.
Και ο σπινθήρ αυτός είναι η γνώσις της δύναμης.
Ας του δώσουμε τον σπινθήρα δια να ανάψει. Και τότε θα
μεγαλουργήσωμεν``.

Κυριάκος Μάτσης
μαθητής Γυμνασίου Αμμοχώστου

Μιλιά Δρ Κυριάκος Χ`` Ιωάννου

↳ Βρισκόμαστε στην καταπράσινη κι' ασύγκριτη σε κάλλος
Λειβαδιά. Οι ώρες κυλούν στο γοργό πέρασμα του χρόνου
και μεις νομίζουμε πως μόνο στιγμές πέρασαν.
Όλα μας συγινούν.

Η ψυχή σου πλημμυρίζει από μύρια συναισθήματα ενώ τα
χείλη σιγοψιθυρίζουν. Ω Δήμητρα και συ Περσεφόνη. Πόσο
πραγματικά ευτυχισμένες είσατε γιατί σεις αντιπροσωπεύετε
τους μεγάλους εκείνους επινοητές που σας έπλασαν.
Ευτυχισμένοι όσοι ξέρουν να σας νοιώθουν να σας
καταλαβαίνουν και να ζουν τη ζωή σας.

Αν άνθρωπε ένοιωθες πραγματικά τη φύση θα βασίλευες
σε ψηλότερα επίπεδα ηθικής ανωτερότητας. >>

Κ. Χρ. Μάτσης
17.9.45

Γιώργος Μάτσης (Αδελφός)

Ο Κυριάκος Μάτσης στα χρόνια της Γυμνασιακής του
μόρφωσης, στην Αμμόχωστο, δραστηριοποιείται αφάνταστα.

Συμμετέχει ενεργά σε κάθε κοινωνική εκδήλωση της πόλης.
Είναι υπεύθυνος της Παιδικής εξοχής της Αμμοχώστου.
Συμμετέχει στο συνδικαλιστικό κίνημα και ιδρύει τις
Νέες Συντεχνίες -ΣΕΚ Αμμοχώστου. Είναι στο Διοικητικό
Συμβούλιο των Συνεργαζομένων Σωματείων Βαρωσίων.
Παίζει αδόμα και σε θεατρικά έργα που ανεβάζουν Σωματεία
της Πόλης. Εμφωνεί λόγους στην Ανόρθωση. Η Πρόεδρος
του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου Μαρία Ιωάννου συχνά
του αποστέλλει συγχαρητήριες επιστολές για τις
δραστηριότητές του.

13/10/1944

↳ 9 και 20 μ.μ. Μετά από σιλαβιά 3½ χρόνων αι Αθήναι
απελευθερώθησαν.
Ζήτω η Ένωση Ζήτω η Πανελλήνια Ένωση. >>

Ο Κ. Μάτσης συγυλονίζεται από την είδηση της απελευθέρωσης της Αθήνας και της λήξης της γερμανικής κατοχής της Ελλάδας.

Γράφει στο ημερολόγιο του στις 18.10.1944.

☞ Χαράς Ευαγγελία μας φέρνουν τις μέρες αυτές τα αιθέρια κύματα. Η υπέροχη του Περιιλέου πόλις, η πόλις της λευτεριάς ξαναφωτίζεται με το ίδιο το φως που πρώτη αυτή σιόρπισε άπλετο και άσβεστο για να φωτίσει την χώρα που το γέννησε.

Τι κι αν πάτησαν το πόδι τους οι Ούννοι στην χώρα της Παλλάδος. Τι κι αν έιαψαν την Αθήνα. Την έιαψαν κι άλλοτε οι Πέρσαι. Δυό φορές μάλιστα. Μια λαμπρότερη ξαναϊτίστηκε. Μπόρεσαν ποτέ οι καταχτητές να καταϊτήσουν το αιατάχτητο; Όχι δεν μπόρεσαν γιατί η αιατάχτητη ψυχή μας ποτέ δεν καταχτάται.

Μετά το Γυμνάσιο ο Μάτσης εργάστηκε για ένα χρόνο στο Τμήμα Ευλείας και υλιών Εταιρείας της Αμμοχώστου. Και κατά το διάστημα αυτό ανεμείχθη ενεργώς στην εθνικοκοινωνική ζωή της πόλης.

Το 1946 με υποτροφία της Κυπριακής Αγροτικής Εταιρείας σπούδασε στη Γεωπονική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και πήρε το δίπλωμα του το 1952.

Η Θεσσαλονίκη και σήμερα αιόμα, 40 σχεδόν χρόνια από τότε, θυμάται τον Κυριάιο Μάτση το δραστήριο φοιτητή, που με τον αυθορμητισμό και τη δύναμη του, δεν έχανε ευκαιρία να μιλά για τη σιλαβωμένη Κύπρο και τον πόθο της, σε μια εποχή που η Κυπριακή υπόθεση ήταν εντελώς άγνωστη στον Ελληνικό λαό.

Στη Θεσσαλονίκη ο Μάτσης έφθασε στις 22 Οκτ. 1946. Φθάνοντας όμως από την Κύπρο με το πλοίο μέσω Πειραιά, δεν παραλείπει να επισκεφθεί την Αιρόπολη και τον Παρθενώνα και γράφει στο Ημερολόγιο του:

“Σκύβω ταπεινά και σας προσκυνώ
ω άγιοι τόποι ω μεγάλοι νεκροί.”

« Εν τω μεταξύ η ζωή κυλά ήσυχα. Η μελαγχολική πόλη της Θεσσαλονίκης μας κάμνει με την αντίθεση να νοσταλγούμε την Κύπρο. Τι διαφορετική πραγματικά η ζωή. Εδώ ιδίως ο πόλεμος επέφερε γενική αναστάτωση στο κάθε τι. »

« Πριν δυο μέρες γιορτάσαμε την 28/Οκτωβρίου. Τρίζανε τα ξύλινα πόδια των αναπήρων του πολέμου. Και το τρίξιμό τους έφερνε στη ψυχή ένα αίσθημα απελπισίας, γιατί οι θυσίες μας θυσιάστηκαν στο βωμό του αγίου συμφέροντος των μεγάλων δυνάμεων. Εφ' όσον η ηρωϊκή αυτή χώρα πληρώνεται με το κάλπικο νόμισμα των ωραίων λόγων και των επιβλητικών εκφράσεων ενώ τα αληθή της συμφέροντα παραβλάπτονται ουσιωδώς δεν μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι επικρατεί εις τον κόσμο δικαιοσύνη. »

ΚΥΡΙΑΚΟΣ

30.10.46

« Απ' το παράθυρό μου διακρίνω τις χιονισμένες βουνοκορφές του Ολύμπου. Το πνεύμα του ζη ίδιο κι' απαράλακτο, όπως στες παλιές εκείνες εποχές, στες ψυχές των σημερινών Ελλήνων, για να συμβολίζει τη μαγική δύναμη της Φύσης με τα πιο φωτινά της σύμβολα - τους θεούς του -. »

Κυριακός ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1946

Μιλιά Χρυσάνθη Οικονομίδου Ζιτζέα

« Ύστερα από το Παλαιχώρι, το Βαρώσι και η Θεσσαλονίκη. Θα ζήσω σ' αυτήν πέντε ολόκληρα χρόνια και ασφαλώς νέοι δεσμοί ζωντανοί θα ενωθούν εις τας άλλας αναμνήσεις με την ωραία αυτήν πόλιν, που είναι τόσο συνδεδεμένη με την ιστορία της Πατρίδας μας. Δεσμοί νεανικής σφριγηλότητας και εφηβικών ονείρων

Ήραγε θα παραμείνουν όνειρα αι σκέψεις μου και φρούδα νομίσματα σκουριασμένης διανοήσεως ενός νεαρού φαντασιολόγου. »

ΚΥΡΙΑΚΟΣ
3/12/46

Μιλιά Ζιτζέα

Στις 6/12/46 στη Θεσσαλονίκη γίνεται μια μεγάλη συγιέντρωση διαμαρτυρίας για τις άδικες αποφάσεις που σχετίζονται με την Ελλάδα, των 4 Υπουργών του Εξωτερικού των Μεγάλων Δυνάμεων που συνήλθαν στη Νέα Υόρκη. Ο Κυριάκος Μάτσης αρπάζει την ευκαιρία και μιλά για την Κύπρο.

Γράφει στο Ημερολόγιο του ο Κυριάκος Μάτσης.

΄΄Χύσαμε όλο μας τον οίκο για τους ταπεινούς συμφεροντολόγους που θέλουν να ειπροσωπούν την αφρόκριμα του σημερινού πολιτισμού και διακηρύξαμε σ΄ όλα τα πνευματικά κέντρα τον πόνο των υποδούλων αδελφιών μας. Στην φοιτητική συγιέντρωση δεν παράληψα να τονίσω τον πόνο της Κύπρου σ΄ ένα παραλήρημα ακράτητου ενθουσιασμού.

Η ελεύθερη νεολαία της πατρίδας μας άφησε την καρδιά της να σιριρτήσσει από πόνο για τα αδέρφια της Κύπρου και έντονα διακηρύξαμε ο πολιτισμός ενός λαού ιστορικού πρέπει να σεβασθεί αποδιδομένης εις αυτό της ελευθερίας του. >>

Μιλιά Απόστολος Μιχαλόπουλος

7 Μαρτίου 1948.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΛΑΪΚΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΝΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο σεβαστός μας Πρύτανις πέρνει την σημαία από τους παλαιούς πολεμιστάς και την παραδίδει στη ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ.

΄΄ΘΑ ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΟΥΜΕ ΨΗΛΑ ΚΑΙ ΘΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΩΜΕΝ
ΠΑΝΤΟΤΕ ΝΙΚΗΦΟΡΟΝ΄΄.

Υπό τας πτυχάς της θα τραβούμε πάντα στο θάνατο για την ΕΛΛΑΔΑ - τον διεβεβαίωσα εις μέρους των ΦΟΙΤΗΤΩΝ.

Κυριάκος Μάτσης

Μιλιά Γιώργος Δατσέρης

Ο Κυριάκος Μάτσης πάντοτε ήθελε να γνωρίσει τους τόπους των μακρινών Συνόρων που οι Έλληνες της Κύπρου έδωσαν το αίμα τους για τη λευτεριά της Ελλάδας.

Στις 21 Μαΐου του 48 ο Κυριάκος, σε μια φοιτητική εξόρμηση, επισκέπτεται το Σιρά.

Εδώ Κύπριοι εθελοντές πολέμου μαζί με άλλους Έλληνες κυρίως Κρητικούς πολέμησαν ηρωικά και έπεσαν για την Ελλάδα.

Με περηφάνεια στάθηκε βαθειά συγκινημένος απέναντι στο χώρο που έδωσαν τη ζωή τους οι Κύπριοι.

“Τραβούμε για το ηρωικό Σιρα. Μια φωτεινή οπτασία προβάλλει στο μυαλό μας.

Όχι δεν είναι όνειρο, ούτε φαντασία
Ολόφωτο στο μυαλό μας η Ελλάδα δείχνει το δρόμο
προς το καθήκον

Ο βουλευτής κ. Αμπατζόγλου μας λέει ότι εδώ πολέμησαν πολλοί Κύπριοι και η ανδρεία των έφθανε μέχρι βλακείας.”

ΚΥΡΙΑΚΟΣ

21 Μαΐου 48.

Γιάννης Δρουσιώτης (Λεμεσός)
Συμφοιτητής

24 Ιουνίου 1948.

Για 20 λεπτά έμεινα με τον Γιάννη Δρουσιώτη στη φυλακή του Επταπυργίου.

Ο άνεμος φυσούσε άγρια αναταράζοντας τα πάντα ενώ τη δική μου ψυχή τράνταζε η αγωνία. Πώς θα τον δω; Ήμουν το πρώτο γνωστό πρόσωπο που θα έβλεπε μετά την 6ην Μαρτίου. Έμαθα πάντα στη ζωή ν' αγαπώ και να εκτιμώ τους ιδεολόγους αγωνιστές που ξέρουν ν' αγωνιστούν για ένα

ιδανικό αδιάφορο ποιο είναι αυτό, αιρεί να το πιστεύουν.
Και ο Γιάννης Δρουσιώτης το πίστευε.

Με αυτές τις σκέψεις, ανέβαινα τον ανηφορικό δρόμο
που οδηγούσε στο γνωστό επταπύργιο.

Στα πόδια μας κάτω απλωνόταν η Θεσσαλονίκη με όλη
την γραφικότητα και την άφθαστη μεγαλοπρέπειά της.
Το αυτοκίνητο διαρκώς ανεβαίνει.

Επί τέλους φθάνουμε.

Διασχίζουμε την σειρά των τειχών που υψώνονται αιώνιοι
μάρτυρες του κλέους της Ελληνικής μας Θεσσαλονίκης
και στον ατέλειωτο δρόμο από την μίαν άκρη στην άλλη
χίλιες σκέψεις αλληλοδιαδέχονται αλλήλαις στο μυαλό.
Εδώ τσάνκισαν τα μούτρα τους οι βάρβαροι που ονειρεύτηκαν
ν' αρπάξουν την περήφανη πόλη του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
Εδώ πάνω η πίστις των υπερασπιστών της είδε τον άγιο
Δημήτριο να καταδιώκει και να τρέπει εις φυγήν τους
Σλαύους για να σώσει την πόλη του.

Εδώ πάνω περνάει ζωντανή η αγωνία του Έθνους, από τα
μακρινά χρόνια ίσα με σήμερα, και στο νου ξεχωρίζει
ο τιτάνιος αγώνας που επιβάλλεται για να κρατήσουμε σήμερα
αμόλυντα τα ιερά της ωραίας νύμφης του Θερμαϊκού.
Εδώ πάνω στρέφουν τα μάτια σήμερα οι αιώνιοι εχθροί
της Ελλάδος κι' εδώ πάνω το Έθνος δίνει την υπόσχεση
''θα την κρατήσουμε Ελληνική τη Θεσσαλονίκη. Μόνο πάνω
απ' τα κορμιά μας πατώντας θα περάσουν οι εχθροί σ' αυτήν.''

ε
Και είναι οι εχθροί μας αυτοί που ήρπασαν μίαν ιδεολογίαν,
την οποίαν δεν πιστεύουν και επέτυχαν να κάμουν μερικούς
Έλληνες συνεργούς των για να πετύχουν αυτοί τα
καταχθόνια σχέδιά των.

Ο Γιάννης Δρουσιώτης όμως δεν συμφωνεί. ''Εχωμεν μου
λέει δύο αντίθετες ιδεολογίες. Αυτό πιστεύω εγώ. Και
θα κρατήσω το κεφάλι μου ψηλά.''

Αυτά ήταν τα πρώτα λόγια που μου απηύθυνε. Προσπάθησε να με καθησυχάσει. Ίσως μου λέει ως τότε που θα γίνει η δίμηνη - σε κανένα μήνα περίπου ίσως και περισσότερο γιατί παρεμβάλλονται δύο άλλες μεγάλες δίκες - καλυτερέψουν τα πράματα, και νάτι γίνεται.

Πάντως στάθηκε αλύγιστος.

Εν τω μεταξύ η ώρα περνάει. Το σφύριγμα του φρουρού μας διακόπτει.

Τυχαία την ώρα που έπαιρνα το δίπτυ από τα πράματα αρπάζω την ευκαιρία και από την μισανοιγμένη πόρτα του σφίγγω το χέρι. Ίσως για τελευταία φορά.....
Μας αποχαιρετά γελαστός, όπως ήταν διαρκώς. Ο Γιάννης είναι ένας αληθινός ήρωας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ
24 Ιουνίου 48

Μιλά Γιάννης Δρουσιώτης

22 Σεπτεμβρίου 1948

Κατέθεσα σήμερα ως μάρτυς υπερασπίσεως του Ι. Δρουσιώτη.

Ως γεγονός η εξέταση μου ήτο δύσκολος και η θέση μου πολύ λεπτή αλλά νομίζω ότι στάθηκα στο ύψος μου.

Αυτό τουλάχιστον μου είπε ο διηγόρος όστις έμεινε κατενθουσιασμένος και είπε ότι "Οι Κύπριοι είναι γερά κεφάλια".

ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Μιλά Γιάννης Δρουσιώτης

26 Ιουνίου 1948. Ο Κυριάκος Μάτσης φεύγει για την Κύπρο. Στην Αθήνα που φθάνει καθ' οδόν προς την ιδιαίτερη του πατρίδα επισκέφεται τη Βουλή των Ελλήνων.

Και γράφει στο Ημερολόγιό του.

« Πότε θαρθει η ώρα που θα μπουν στην Ελληνική Βουλή και οι Κύπριοι Βουλευτές.

Γι' αυτή την ώρα δίνουμε την ψυχή και το σώμα μας στον αγώνα γιατί μόνο έτσι σε μια ελεύθερη γη θα μπορέσουμε να ζήσουμε όπως εμείς οι ίδιοι θέλουμε διαχειριζόμενοι τα ζητήματά μας. >>

« ΚΥΡΙΑΚΟΣ
28/6/48 >>

4 Σεπτεμβρίου 1948

Ο Κυριάκος Μάτσης επιστρέφει στη Θεσσαλονίκη. Μένει στην Οδό Σωκράτους 21B.

Γράφει στο Ημερολόγιό του ο Μάτσης.

12.10.48

Δύο χρόνια κύλησαν.
Στέκομαι στο ύψος μου;
Νομίζω ναι.

Μιλά Γιώργος Δατσέρης

« 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πανηγυρικοί υπήρξαν αι ημέραι αυτά δια την Θεσσαλονίκη με την ευκαιρίαν του εγκαινιασμού του Ναού του Πολιούχου της Πόλεως Αγίου Δημητρίου στον εορτασμόν της απελευθερώσεως της πόλεως της την επέτειον του ιστορικού όχι.

Κατά την τελευταίαν ταύτην ημέραν εξεφώνησα και τον πανηγυρικόν της ημέρας καταφερθείς βαρύτατα εναντίον

του Ιουδαϊκού φιλήματος που έδωκαν οι πρόην και νυν
σύμμαχοί μας εις την τόσο ηρωϊκώς αγωνισθείσαν Ελλάδα.

Κυριάκος Μάτσης >>

Στις 12 Φεβρουαρίου του 1949 ο Κ. Μάτσης επεσιέφθηκε
το Κιλικίς. Και δω το 1912-13 πολέμησαν Κύπριοι. Ένας
από αυτούς ήταν και ο Γεώργιος Αργυρίου εθελοντής
πολέμου από την Πέγεια της Πάφου που πολέμησε με την
6η ηρωϊκή μεραρχία.

«

ΚΙΛΙΚΙΣ

Από καιρό ονειροπολούσα να επισιεφθώ το Κιλικίς για να
βρω και τον πατριώτη Μενέλαο Παντελίδη.

Ιδιαίτερα εντύπωση μας έκανε ο Μακεδονιός Μητροπολίτης
Κιλικίς.

“Όποιος θέλει να πεθάνει δεν πεθαίνει. Κι’ αν
πεθάνει περνάει στην αθανασία”.

12 Φεβρουαρίου 1949
ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Μιλά Α. Αζίνας (σχέσεις με Αυξεντίου)

«

Σήμερα είχαμε τις ειλογές μας στη ΜΕΕΦ όπου πέτυχαν
7 από τη διική μας παράταξη και 4 από τους άλλους. Εγώ
προσωπικά δικαιώθηκα από τη συνέλευση παίρνοντας τους
περισσότερους ψήφους 168. >>

ΚΥΡΙΑΚΟΣ

“Λέξη καινή μην αφήσεις
να προφέρουν τα χείλη σου ω άνθρωπε
σιέψιν μικρή ας μη θεμελιωθεί μέσα σου.
Δεν ζούνε οι ανθρώπινες ψυχές χωρίς τα σύμβολα
και δεν μεγαλουργούν χωρίς την πίστη
στην ανθρώπινη τη δύναμη.”

Μόνον όταν το συμφέρον το ατομικόν σταματήσει να κινεί το λογισμό μας σε κάθε μας πράξη, μόνο όταν ο καθένας εργάζεται για το σύνολο και τον ευατό του μόνο τότε η ανθρωπότης μπορεί να βρει το δρόμο της. >>

6/3/49

Κυριάκος Μάτσης

<<

Κυριακή 4 Ιουνίου 1950.

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ επεφύλαξε σήμερα μίαν αφάνταστον υποδοχήν εις την ΚΥΠΡΙΑΚΗΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑΝ ήτις αγωνίζεται ερωμένως και εν μέσω απογοητεύσεων εις αυτήν ταύτην την Ελληνικήν πρωτεύουσαν δια την ευόδωσιν των ιερών σκοπών της.

Δυστυχώς από τον Ελληνικόν ορίζονται ειλείπει ο νεφεληγερέτης νους ενός Βενιζέλου και οι Έλληνες πολιτικοί πιστεύοντες εις τον τόσα επισσωρεύσαντα καιά επί της Ελλάδος μας μύθον της Αγγλο-Ελληνικής φιλίας δεν τολμούν να θέσουν σθεναρώς το ζήτημα.

Ως αληθής επαγγελία δύναται να χαρακτηρισθεί η σύντομος συνομιλία με τον γηραίον πολιτευτήν μας Ν. Λανίτην.

Εις ερώτησιν μου εάν το ζήτημα προσκόπτει εις δυσχερείας απήντησε καταφατικώς και όταν εν συνεχεία του είπον ότι εάν δεν λυθεί τώρα το ζήτημα ειρηνικά πρέπει να επιδιώξωμεν την λύσιν του με άλλα μέσα μου απήντησε.

“Αφήνω το στόμα μου κλειστόν δια να μαντεύσετε με όλην σας την δύναμιν την έννοιαν της σιωπής μου, που ομιλεί δυνατότερα και ευστοχώτερα από οιονδήποτε λόγον.”

ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Θεσσαλονίκη.

4/6/50

Θα έρθει κάποτε η ώρα της δράσεως.

<<

Τίποτε δεν κερδίζεται χωρίς θυσίες και η ελευθερία χωρίς αίμα. >>

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ

“για το φως και την αλήθεια”

“Τίποτε δεν κερδίζεται
χωρίς θυσίες...”

SUPER

Χριστοφής Μάτσης
(Πατέρας Κυριάκου Μάτση)

Κυριακού Μάτσης
(Μητέρα Κυριάκου Μάτση)

Γιάννης Μάτσης
(Θείος Κυριάκου Μάτση)

Ελένη Μάτση
(Θεία Κυριάκου Μάτση)

Γιώργος Μάτσης
(Αδελφός Κυριάκου Μάτση)

Γιώργος Μάτσης
(Θείος Κυριάκου Μάτση)

Αντώνης Χατζιλήγιος

Δρ Κυριάκος Χ΄΄ Ιωάννου

Ευθύμιος Παπαγεωργίου
Καθηγητής Πανεπιστημίου
1946-1952

Χρυσάνθη Οικονομίδου-Ζιτζέα

Απόστολος Μιχαλόπουλος

Γεώργιος Δατσέρης

Γιάννης Δρουσιώτης

Ανδρέας Αζίνας

Δημήτριος Βρέττας

Έρευνα Γιάννης Καραολής

Αφήγηση Γιώργος Μουαΐμης

Κινηματογραφικό Συνεργείο

ΕΤ 3

Διεύθυνση Φωτογραφίας

Σπύρος Πάγιαλλος

Ήχος

Κώστας Καλλινίδης

Αλέιος Μαραβέλιας

Χρίστος Ντινόπουλος

Κινηματογραφικό Συνεργείο

ΡΙΚ

Διεύθυνση Φωτογραφίας

Στέλιος Τσίγκης

Ανδρέας Θεοδώρου

Κινηματογραφιστές

Ανδρέας Κροϊίδης

Κώστας Χαραλάμπος

Ήχος

Βλαδίμηρος Βλαδιμήρου

Μαρούλα Χειμαρίδου

Στέλιος Καραολής
Γιώργος Λοΐζου

Χρησιμοποιήθηκε απόσπασμα
κειμένου από το βιβλίο
“Κυπριακή Θύελλα”
του Σπύρου Παπαγεωργίου

Χρησιμοποιήθηκε υλικό
από το Αρχείο του ΡΙΚ
και από τις ταινίες Κυριάκος Μάτσης
Μάρως Θεοδοσιάδου
Η γιορτή του Πορτοκαλιού
του Γιώργου Λανίτη

Σενάριο Μοντάζ Σκηνοθεσία

Γιάννη Καραολή

Παραγωγή ΡΙΚ

1989

Κυριάιος Μάτσης
“ΓΙΑ ΤΟ ΦΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ”

Σειρά από 3 ντοκιμανταίρ
για τη ζωή τη δράση και
το έργο του Σταυραετού του
Πενταδάκτυλου
Κυριάιου Μάτση.

2ον Μέρος

“...ου περί χρημάτων τον
αγώνα ποιούμεθα...”

Έρευνα - Σενάριο - Μοντάζ - Σκηνοθεσία
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΛΗΣ

11
Νάσαι τίμιος στις πολιτικές σου αντιλήψεις που πρέπει να πηγάζουν από την αγάπη προς τον συνάνθρωπό που συνεπάγεται καλυτέρευση της πολιτείας, που σαν άμεση συνέπεια έχει την της Πατρίδας μεριμνή και του κόσμου γενικά καλυτέρευση.

Νάσαι τα λόγια σου μετρημένα γιατί είναι καλύτερα να σιωπάς παρά να λέγεις λόγια από τη σιωπή χειρότερα. >>

Κυριάκος Μάτσης

Έφηβος 1944

Ο Κυριάκος Μάτσης στις 21/6/1952 τελειώνει τις σπουδές του στη Θεσσαλονίκη και επιστρέφει στην Κύπρο. Εργάζεται ως Γεωπόνος στο Αγρόκτημα Κουκιλών. Ο Μάτσης είχε πολλά όνειρα για τον Κύπριο Αγρότη. Τον ήθελεν να προοδεύει και να αμοίβεται για τους κόπους του.

Γιάννης Μάτσης

(θείος)

Ο Κυριάκος Μάτσης κάνει ότι μπορεί για να βοηθήσει τον Κύπριο Αγρότη. Στον ελεύθερο του χρόνο κάμνει περιοδείες σε χωριά και μιλά στους αγρότες για σύγχρονες καλλιεργητικές μεθόδους για γεωργικές μεταρρυθμίσεις και πολλά άλλα αγροτικά θέματα.

Για παράδειγμα, την 1.8.53 δίδει διάλεξη στο Γεωργικό Σύλλογο Δήμητρα Λύσης με θέμα "Τι πρέπει να γνωρίζουμε για τα λιπάσματα" και ακολουθούν διαλέξεις στην Άχνα, το Πραστειό, τη Μακράδουα το Λευιόνοιο και τη Καλοψίδα.

Κωστάκης Κυριάου

Ο Μάτσης είχε μια διική του προσέγγιση προς τα πράγματα. Το 1953 παρουσιάστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας του Αγροκτήματος Κουιλιών και εισηγήθηκε κάτι που για την εποχή του εθεωρείτο επαναστατικό. Ζήτησε να του επιτραπεί να μεταφερθούν 50 φτωχικές οικογένειες από την Πιτσιλιά στο Αγρόκτημα και μαζί με μερικές Τούρκικες οικογένειες των Κουιλιών να τους δοθεί κλήρος, μερικές σιάλες από την Εταιρεία και να δουλεύουν και για το Αγρόκτημα και για τον δικό τους κλήρο. Με αυτό τον τρόπο ήταν σίγουρος ότι τα αποτελέσματα θα ήταν ευεργετικά και για τις δύο πλευρές.

Τελικά όμως αυτό δεν έγινε.

Γιάννης Μάτσης
(θείος)

Ερχόμενος εις επαφήν με τους χωρικούς των πέριξ του Αγροκτήματος κοινοτήτων, δεν παραλείπω από του να δίδω εις αυτούς πάσαν οδηγίαν δια τα γεωργικά προβλήματα που τους απασχολούν.

Επί πλέον, επειδή το χωρίον μου είναι καθυστερημένη δενδροοικονομική περιοχή χρήζουσα μεγάλης αναπτύξεως, καταβάλλω κάθε προσπάθειαν δια την πρόοδον του προς την κατεύθυνσιν ταύτην. Έγραψα μάλιστα και σχετικόν άρθρον εις την εφημερίδα της Π.Ε.Κ. (Παναγροτικής Ενώσεως Κύπρου) "Ψωνή των Αγροτών" δια την επέκτασιν της καλλιέργειας της Κερασιάς. ➤

Μάτσης Κυριάου
10 Σεπτεμβρίου 1954

Κούιλια (Αμμοχώστου)
11 Νοεμβρίου 1954

44

Γεωργιόν Τμήμα
Λευκωσίαν

Αξιότιμοι Κύριοι,

Παρακαλώ όπως με εφοδιάσετε με
διακοσμία κερασίας εις των των φυτωρίων του Γεωργιού
Τμήματος. ~~.....~~

.....
Ταύτας θα χρησιμοποιήσω δια την
διάδοσιν του είδους εις την περιοχήν Πιτσιλιάς, όπου
αι κλιματολογικαί συνθήκαι ευνοούν τα μάλα την καλλιέργειαν
του ως άνω δένδρου πλην οι χωρικοί δεν το εσυνήθησαν.
Λαμβανομένου υπ' όψιν του ως άνω σκιοπού πιστεύω ότι
θα μου παράσχετε τα ως άνω δένδρα και παρακαλώ υποδείξατέ
μου τα φυτώρια εις των οποίων δέον να παραληφθούν.

Μετά τιμής

Μάτσης Κυριάκος >>

(Χριστοφής Μάτσης)

u
Κύριον
Παύλον Κυπρή
Παλαιχώρι

Βαρύσια 20/9/46

Αγαπητοί συναγωνιστές,

As ενωθούμε λοιπόν γύρω από τους δουλευτάδες του κιάμπου μας και τους ρεσπέρηδες της γης μας γιατί και μεις δεν είμαστε τίποτε άλλο παρά δουλευταράδες όπως και κείνοι. Τίποτε δε μας χωρίζει και όλα μας ενώνουν.

Μας ενώνουν οι κοινοί μας αγώνες και τα βάσανά μας, οι πόνοι και η καταπίεση. Ζούμε κάτω από τες ίδιες συνθήκες και οι συνθήκες αυτές είναι άθλιες. Αν θέλετε να γίνει η φωνή σας σεβαστή από τους φίλους σας και τρομερή από τους εχθρούς σας ενώστε σε μια συμβολική χειραψία το χέρι με τους τίμιους αγωνιστές της ΠΕΚ. Αποφασίστε με μια φωνή με μια καρδιά.

Σιεφτείτε καλά κι αποφασίστε για το ψωμί και το μέλλον σας.

Πρέπει να ξέρετε ότι μόνο με την γερή οργάνωση όλων των Κυπρίων γεωργών θα αποικήσουμε την επιβλητικότητα και το σθένος να μιλούμε και να αιουόμαστε.

Κυριάος
20/9/46

>>

(Ανδρέας Γιάγιου)

Αιόμα και το αίσθημα της αγάπης που συνήθως οι άνθρωποι το κατεβάζουν τόσο χαμηλά ο Μάτσης το εξιδανικεύει.

Γράφει στις 4 Αυγούστου 1946.

“Πονεμένη καρδιά ζητά την ανάπαυση πλάι στο αιθέριο εκείνο πλάσμα που δεν είναι τίποτα άλλο παρά το συμπλήρωμα της δικής του ύπαρξης.

Ω αληθινή αγάπη

Ω τέλειο συμπλήρωμα της φύσης
Ω μυσταγωγική ιερουργία της μοναδικής ανωτερότητας,
πόσο είσαι μέσα στη φύση και πόσο παραμορφωμένη
κατάντησες στις ψυχές των ανθρώπων που - ώ ναι, είναι
αλήθεια, θαύμασαν την Αφροδίτη και δημιούργησαν
τον ‘Αδωνιν.’”

Ο Κυριάκος Μάτσης ήταν από τους πρώτους που αναμείχθηκαν στην ΕΟΚΑ και εργάστηκε με ζήλο στην προετοιμασία του απελευθερωτικού αγώνα μαζί με τον Αυξεντίου με τον οποίο διατηρούσε στενή φιλία από χρόνια.

Μιλούν Αδελφή Αυξεντίου
Χρυσταλλού Σουρουλλά
Γρηγοράς
Κωστάκης Κυριάκου

Τραγούδι “Ήταν πρώτη του Απρίλη”

1η Απριλίου 1955. Η έναρξη του απελευθερωτικού/μας αγώνα βρίσκει τον Κυριάκο Μάτση να μεταφέρει μαζί με συνεργάτες του ακατάπαυστα στους αγρούς και να κρύβει την αποθήκη των πυρομαχικών των βομβών και των όπλων που είχε δημιουργηθεί, τους προηγούμενους μήνες στο Αγρόιτημα των Κουιλιών.

Ο Αυξεντίου που την προηγούμενη πέρασε από το Αγρόιτημα και πήρε τα όπλα και τις βόμβες που χρειαζόταν, καταζητείται. Ο Μάτσης ανησυχεί για το φίλο του. Τελικά ο Αυξεντίου γίνεται ο πρώτος καταζητούμενος των Άγγλων και βγαίνει αντάρτης στα Βουνά.

Ο Μάτσης από τα μέσα Απριλίου 1955 αναλαμβάνει Τομεάρχης της ΕΟΚΑ στη θέση του Γρηγόρη Αυξεντίου, στην Αμμόχωστο.

Εργάζεται παράλληλα και με τις ομάδες της ΕΟΚΑ στην Λευκωσία.

Γιαννάκης Μάτσης

Στο μεταξύ είχε αναλάβει εργασία ως γεωπόνος στο Αγρόιτημα Αχεράς στο ^{6τη} Μιτσερό και κατοικεί εκεί.

Παράλληλα μένει σε τέσσερις διαφορετικούς χώρους στη Λευκωσία.

Μιλά Γιαννάκης Δρουσιώτης
Πάτερ Φώτιος Καλογήρου

Ο Μιχαλάκης Καραολής ο νεαρός συγχωριανός του Κυριάκου Μάτση καταδιμάσσεται από τους Άγγλους σε θάνατο.

Ο Κυριάκος Μάτσης προσπαθεί επανειλημμένα να απελευθερώσει τον Καραολή από τις Κεντριές φυλακές της Λευκωσίας.

Ο Μάτσης θεωρεί την απελευθέρωση του Καραολή σαν πολύ σημαντική υπόθεση για την ΕΟΚΑ.

Η πρώτη απόπειρα απελευθέρωσης του Μιχαλάκη αποτυγχάνει γιατί τη μέρα που θα ειδηλωνόταν η ενέργεια γίνεται χωρίς να είναι προγραμματισμένη η απόδραση σημαντικών κρατουμένων μελών της ΕΟΚΑ, από το Κάστρο της Κερύνειας και οι Άγγλοι παίρνουν έιτακτα μέτρα ασφάλειας στις Κεντριές Φυλακές.

Σε μια άλλη περίπτωση συμμετέχει στην απόπειρα απελευθέρωσης του Μιχαλάκη Καραολή και ο ίδιος ο Μάτσης. Το σχέδιο που κατέστρωσε ο Κυριάκος ήταν:

Ο Παρασκευάς Κύρου, βαρυάνος των Κεντριών Φυλακών μέλος της ΕΟΚΑ, θα παρέσυρε τους Τούριους Φρουρούς του Καραολή και θα απελευθέρωνε το Μιχαλάκη. Θα τον οδηγούσε στη συνέχεια έξω από το τείχος των Κεντριών Φυλακών. Ο Μάτσης θα περίμενε με το Λάντροβερ του και θα τον οδηγούσε στα αντάρτια λημέρια της ΕΟΚΑ στο Τρόδος.

Ο Καραολής όμως, επειδή είχε προηγουμένως πληροφορίες από την ΕΟΚΑ ότι οι Άγγλοι θα τον παρέσυραν σε σχέδιο απόδρασης και θα τον ειτελούσαν και επειδή δεν ήξερε ότι ο βαρυάνος Κύρου ήταν μέλος της ΕΟΚΑ δεν αντέδρασε υποβοηθητικά.

Γιαννάκης Δρουσιώτης

Ο Κυριάκος Μάτσης όταν είδε ότι αργούσε η απελευθέρωση του Καραολή ανέβηκε στο Λάντροβερ και του φώναζε.

“Μιχαλάκη είμαι ο Κυριάκος και σε περιμένω”.

Η γνώριμη όμως φωνή του Μάτση δεν αιούστηκε ως το κελλί του Μελλοθάνατου Καραολή.

Έτσι μια ευκαιρία απελευθέρωσης του Μιχαλάκη Καραολή χάνεται. Ο Καραολής αργότερα απαγχονίζεται.

Και η κοινή μοίρα έφερε τους δύο συγχωριανούς, τον Μιχαλάκη Καραολή το πρώτο νεκρό, στα φυλακισμένα μνήματα και τον Κυριάκο Μάτση τον τελευταίο.

Από τον Αύγουστο του 1955 ο Κυριάκος Μάτσης που φέρει το ψευδώνυμο Μιλτιάδης γίνεται αρχηγός Συνδέσμων της ΕΟΚΑ και υπεύθυνος αντικατασκοπίας.

Μιλούν Π. Κοντοπύργου
Γιαννάκης Μάτσης
Γιαννάκης Επαμεινώνδας

Ο Κυριάκος Μάτσης που φέρει το ψευδώνυμο Μιλτιάδης συναντιέται τακτικά με τον Διγενή στο βουνό του Τροόδους στην Κυπερούντα και τα Σπύλια και γνωρίζει ύστερα από το Διγενή, λόγω θέσης, τα πιο πολλά μυστικά της ΕΟΚΑ. Εργάζεται αιατάπαυστα, μεταφέρει μηνύματα επιστολές όπλα και αναλαμβάνει κάθε επικίνδυνη αποστολή από και προς το Αρχηγείο της ΕΟΚΑ και τους Τομεάρχες. Το Νιόμβρη του 1955 μετακινεί τον Αυξεντίου με το Αυτοκίνητο του από τον Πενταδάκτυλο στα Σπήλια. Στην Καιοπετριά συναντούν Άγγλους. Ετοιμάζονται για μάχη. Τελικά τα καταφέρνουν και ξεφεύγουν λόγω της ψυχραιμίας του Μάτση. Μ' ένα πούρο στο στόμα παριστάνει τον Άγγλο και γίνεται πιστευτός.

Ο Μάτσης αστειευόμενος είπε προφητικά στον Αυξεντίου
“Ξεφύγαμε και οι δύο από τον ίδιο κίνδυνο προβλέπω
ότι θα έχουμε το ίδιο τέλος”.

Αιούγεται τραγούδι Με σύμβολο το Σταυρό μας

Π. Κοντοπύργος
Γιαννάκης Μάτσης

Π. Κοντοπύργος
Γιαννάκης Μάτσης
Κοντοπύργος

Από τα κρατητήρια της Κοινοτριμιθιάς γράφει ο Κυριάκος Μάτσης στο Διγενή μετά τα βασανιστήρια της Ομορφίτας:

“Πρέπει να αλλαχθούν όλα απολύτως τα ψευδώνυμα. Τα ξέρουν όλα χωρίς να ξέρουν σε ποιούς ανταποκρίνονται. Υπέστημεν δοκιμασίαν αλλά ο θεός μας εβοήθησε. Εξήσκησαν τρομεράν πίεσιν σε μας παντός είδους. Πάντως πήραν μαθήματα ελληνικής ψυχής και το ομολόγησαν.”

Μιλτιάδης
Ψευδώνυμο Κυριάκου Μάτση

Παναγιώτης Αριστείδου
Πέτρος Κοντοπύργος
Γιαννάκης Μάτσης
Κοντοπύργος
Γ. Μάτσης
Κοντοπύργος
Π. Αριστείδου
Κοντοπύργος
Μάτσης

CLOSING

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

Κυριάκος Μάτσης

“... για το φως και την αλήθεια...”

“Ου περί χρημάτων τον αγώνα
ποιούμεθα...”

SUPER

Δρ Κυριάκος Χ΄΄ Ιωάννου

Γιάννης Μάτσης
(Θείος Κυριάκου Μάτση)

Κωστάκης Κυριάκου

Γιώργος Μάτσης
(Αδελφός Κυριάκου Μάτση)

Χριστοφής Μάτσης
(Πατέρας Κυριάκου Μάτση)

Ανδρέας Γιάγιου

Χρυσταλλού Σουρουλλά
(Αδελφή Γρηγόρη Αυξεντίου)

Γρηγόρης Γρηγοράς

Γιαννάκης Μάτσης
(Αδελφός Κ. Μάτση)

Γιαννάκης Δρουσιώτης

Οικονόμος Φώτιος Καλογήρου

Πέτρος Κοντοπύργος
Γιαννάκης Επαμεινώνδος
Παναγιώτης Αριστείδου

Έρευνα
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΛΗΣ

Αφήγηση
Γιώργος Μουαΐτης

Διεύθυνση Φωτογραφίας
Στέλιος Τσίγινης

Κινηματογραφιστές
Ανδρέας Κροκίδης
Κώστας Χαραλάμπους

Ήχος
Βλαδίμηρος Βλαδιμήρου
Νίκη Δικωμίτου

Βιντεομοντάζ
Κώστας Λουκά

Τραγούδι
Στέλιος Καραολής
Γιώργος Λοΐζου

Χρησιμοποιήθηκε απόσπασμα
κειμένου από βιβλίο του
Σπύρου Παπαγεωργίου
“Κυπριακή Θύελλα”

Χρησιμοποιήθηκε υλικό από
το Αρχείο ΡΙΚ και από τις
ταινίες “ΕΠΟΠΛΙΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ”
Χαρίλαου Παπαδόπουλου και
“ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΟΥ”
Γιώργου Λανίτη,

Σενάριο-Μοντάζ-Σκηνοθεσία
Γιάννης Καραολής

Παραγωγή ΡΙΚ
1989